

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologiæ Moralis

Busenbaum, Hermann

Monasterii Westphaliæ

Artic. IV. Quomodo recitandæ sint horæ?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40957

ARTICULUS IV.

Quomodo recitanda sint Hora?

Resp. In recitatione Horarum sequentes circumstantiæ sunt servandæ: 1. Ut recitentur juxta præscriptum Breviarii Romani jussu Pii V. editi saltem publicè. Excipe Religiosos, qui habent peculiare Breviarium ordinis; & Ecclesias quæ 200. annis ante institutionem Breviarii per Pium V. peculiare habuerunt: eæ enim sine consensu Episcopi illud mutare non possunt. Privatim tamen omnibus, etiam regularibus, probabile est licere, ex consuetudine, ut Romano, ut docet *Less. cap. 37. d. 12. Rodrig. & Sa, V. Hora, Bon. d. 1. q. 3. p. 1.* Adde, quod qui eo utitur, ne quidem in choro obligetur ad psalmos pœnitentiales, graduales, officium defunctorum, (excepto die animarum) officium tamen B.V. in choro recitari debet, ubi est consuetudo. Ita *Fill. & Bon.* ex Bulla Pii V. & Clementis VIII. Item tenetur ad Litanias diebus Rogationum; tum qui sunt pars officii eodæ; tum quia peculiaris de ea re est constitutio. Ita *Bon. l. c. ex Fill.* Et si contrarium probabile esse dicat *Dian. p. 2. tr. 12. R. 42. ex Vasq.* item *Esc. t. 5. E. 6.* Quod si autem ex inadvertentia, vel necessitate, v.g. quia lectiones de festo nullas habes, officium mutes, ira ut dicas de feria, quando erat dicendum de Sancto, vel contra, nullum erit peccatum, nec obligatio repetendi, licet consuletur strepetere ea, quæ ad proprium officium perti-

nent:

ment: si verò studio idem mutes, aliud sentien-
dum videtur, cum ratio non sit eadem: Quan-
quam quod eo casu venialiter tantum pecces, nec
tenearis repetere, vel restituere quidquam, eo
quod substantia præcepti sit impleta, probabile es-
se censeat *Escob. t. 5. E. 6. c. 5. Dian. p. 3. t. 12. R. 3.* Item
Cajet. Sylv. Binsf. Azor. Val. Less. Fill. &c. citati à
Bon. d. 1. q. 1. p. 1. n. 17. & Dian. l. c. contra alios mul-
tos quos citat & sequitur *Barbosa. Laym.* verò l. 4.
t. 1. cap. s. num. 4. cum *Suar.* limitat, nisi per frau-
dem quasi, multo longius in multo brevius, v. g.
paschale mutetur: aut idem pro libitu toto anno
dicantur; quia est gravis inordinatio. v. *Trul.*
d. 14. l. 11. ubi docet, eum, qui per errorem, legit
hodie de Sancto, qui cras v. g. colitur, posse cras
legere de Sancto, qui hodie celebratur, ne is hoc
anno omittatur; imò hodie celebratur; imò ita
faciendum esse vult *Quintan. t. 8. sing. 10.* Verum
contrarium rectius tenet *Villolab.* eo quod præ-
stet semel quam bis errare: idque multis bene
confirmat. *C. Lugo Resp. mor. l. 5. d. 8.* Similiter
eum, qui per errorem, vel oblivionem de festo
duplici, vel semiduplici non recitavit de proprio,
posse de eo legere primo die non impedito 9. le-
ctionum officio, docet idem *Quintan. t. 8. n. 9.* esse
probabile. Verum & hoc merito rejicit *C. Lugo*
l. c. & ipse *Quinta.* contrariam sententiam agnoscit
probabiliorem. Denique qui in aliquibus horis
erravit, (legendo v. g. de feria, quando erat de
festo, vel contra) agnoscens errorem, non de-
bet eum continuare, sed reliquas horas legere
juxta officium eo die currens, ut in iis saltem con-
formet

formet se toti Ecclesiæ, vel communitati, cuius est pars, & observet legem, quantum potest, *C. Lugo l. c.*

2. Pronunciatio vocalis exterior; ea enim est de substantia præcepti: Etsi quidem cum socio legis (quod rectè fit, & est conforme primæ institutioni Ecclesiæ, ac publico orandi ritui, estque licitum etiam si is ad eas non obligetur, nec ulterius attendat, *Bon. q. 3. p. 2. §. 1.* ea pronunciatio adhibenda est, ut ab eo exaudiri possis, eumque audire vicissim, *Sa.* tamen *V. Horæ*, putat satis fieri, etsi quædam non percipias, quæ à socio dicuntur; neque idèdè aliquid scrupulosè repetendum esse: si vero solus legas, ita legendas esse, ut audire te ipsum possis, docet *Regin. & Suar.* sed probabile est, id non requiri, cum Ecclesia id non præcipiat: ut docet *Azor. p. 1. l. 10. c. 11. q. 4. Bon. & Dian. resol. 11.* admittitque *Fill. tr. 23. c. 3. num. 117.* pro scrupulosis. Si plures duobus recitent officium simul non debet unus unum, alter alterum, tertius tertium versum recitare, sed alternatim facto duplici tantum choro, sive plures sint ex una parte. sive pauciores quia sic habet usus, & praxis Ecclesiæ: secus est de lectionibus, quarum primus primam, secundus secundam, tertius tertiam recitat, (imo alicubi consuetudo permittit, ut omnes ab uno recitentur) aliis audientibus, *Bon. d. 1. q. 5. p. 2. §. 1. ex Suar. Azor. & Laym.* addens etiam satisfacere eum, qui lectiones, vel orationes, vel capitula, vel responsoria tantum audit, & non recitat, *v. Bon. l. c. Trull. n. d. 16. num. 17.*

3. Pronunciatio integra, sine syncopa, & abbreviatio verborum & syllabarum, & absque præcipitantiâ. *Bonac. d. 1. q. 3. p. 2. §. 1.* Ex hoc tamen defectu in publico facilius peccari potest mortaliter, ratione scandali, & severioris præcepti Ecclesiæ, quam in privato. *Azor. & Fill. t. 2. l. 2. cap. 2. Escob. Dian. p. 2. t. 12. R. 32* ubi addit. 1. Eum, qui cum tali, qui ultimas syllabas abscindit, recitat officium, satisfacere suo officio nec teneri repetere 2. Quando in cantu, propter nimiam celeritatem & abscissionem syllabarum (vel alia de causa) audientes non possunt verba percipere, & attendere, ordinariè tantum esse peccatum veniale, neq; obligari ad iteratam recitationem officii; nisi adsit contemptus, vel grave scandalum, seu notabilis corruptio, & deformatio verborum, in toto cantu, *v. Dian. l. c. Sylvium, & Trul. d. 15.* ubi ex *Nav. Azor. Less. & Palao* negat satisfacere eos, qui cum sociis recitat ita festinanter, ut nondum expletis à socio versiculis, ipsi incipiant; quia pars, quæ anticipatur, non communicatur cum socio, qui eam audire nequit. Excusat autem ex *Nav. Sa. & Suar.* surdum, qui alios in choro canentes ^{non} intelligit, nec sequi potest.

4. Pronunciatio continuata unius Horæ: si autem interruptio notabili tempore, sine causa, fiat, eam tamen veniale tantum, ut ait *Fern. Laym. & Less. d. 10.* quia singuli psalmi suam completam significationem habent: si justa ex causa fiat, nulla culpa erit, nec repetenda priora. Quod verum est, etiamsi animo repetendi interrupisses: consilii tamen est, si interruptio longa esset, re-

T

peters

petere ab initio psalmi vel nocturni: imo probabile est, nocturnos singulos separatim saltem intra trium horarum spatium dici posse, (quod certum videtur, si iusta causa concurrat) quia secundum quosdam antiquitus ita fiebat, ut docet *Prax. tr. 23. c. 6. & Bon. q. 5 p. 3. Escob. & c. Addit. Quarta nad. t. 8. f. 3.* lectiones, siue tres sint, siue novem posse absque culpa gravi, sine causa, & cum hoc absque ulla culpa dividi à psalmodia ejusdem matutini. Divisio autem matutini à laudibus, non dicit interruptionem officii; unde privatim fieri potest sine causa *Dian. p. 5. t. 14. R. 48. ex Bon. Prax. Sanch. & c. Item Trul. l. 1. c. 7. d. 11.*

5. Ne invertatur ordo Horarum absque iusta causa: quod si tamen fiat, erit tantum veniale, quia ordo iste, saltem extra chorum, non est sub præcepto, nisi secundo, & tanquam circumstantia minoris momenti. Quod si autem per inadvertentiam, vel ex iusta causa mutes, v. g. si amico, vel ægro, qui tecum legere cupit, satisfacias, nullum erit peccatum: vel si in Choro dicantur posteriores Horæ, cum tu necdum dixeris priores, vel si inter orandum advertas te aliquid omisisse, vel priorem Horam nondum dixisse: perge eam, & supplebis in fine. Similiterque, si cantus vel necessitas instet Horas dicendi, potes dicere Laudes, dilatis lectionibus, vel aliquo simili, quo ad manus non est, v. *Bon. q. 3. p. 4.*

6. Ut, nisi iusta causa excuset, dicantur tempore præfixo à iure, vel consuetudine: quæ nunc obstat, ut Matutinum, & Laudes, absoluto Completorio in Ecclesia, hora circiter quarta, & secundum

cundum *Bon.* etiam tertia dicantur: & hieme quidem media hora ante solis occasum dici posse, ait *F. II.* ex communi sententia; cum etiam privilegium quibusdam concedatur, ut hora ante occasum dicant. Quod tamen non est signum, id sine privilegio fieri non posse: quia talia sæpe dantur ad tollendos scrupulos, & dubia, quæ sequuntur ex varietate opinionum. Juxta eandem sententiam non peccabit, ait *Bon.* qui primam, tertiam, sextam, & nonam, duabus vel tribus horis post ortum solis dicit: tum quia est moderata & consueta propositio; tum quia tempus à jure præscriptum magnam latitudinem; teste consuetudine, habet: erit tamen veniale, Matutinum, sine causa, ad vesperum differre, vel ante prandium, sine causa Vesperas & Completorium dicere; quia hæc est insueta inversio. In Quadragesima autem Vesperæ legi possunt privarim post prandium, cum rubrica breviarii feria IV. Cinerum non imponat præceptum, *NAV. Sanch. Trul. d. 18. n. 6.*

Dixi, *sine causa*: quia si iter aliave causa urgeat, secundum *Cajet.* & alios, omnes Horæ mane dici possunt, usque ad Vesperas inclusive. Denique ad evitandum mortale, sufficit dici omnes à media nocte, usque ad alteram mediam noctem: præterquam quod Matutinum pridie possit anticipari. Quod si intra dictum tempus quis Horas non dixerit peccavit quidem, non tamen tenetur postmodum dicere; quia sunt onus affixum.

videantur; devotio vero tanquam finis præcepti extrinsecus ad ejus substantiam non pertineat. Verum nostra sententia est communior; & probabilior. Et probatur: sine oratione enim interna, nulla est oratio; ergo hoc ipso, quod sub mortali ad orationem obligaris, sub mortali item ad aliquam attentionem ex prædictis obligaberis. Nec refert, quod Ecclesia non possit per se actus internos præcipere; potest enim eos præcipere, ut sunt necessarii ad actus externos debite præstandos, ut sint actus virtutis. Quo modo cum possit præcipere confessionem, potest etiam contritionem. Dixi, cum attentione interna virtuali saltem: etsi enim melior sit actualis, sufficit tamen virtualis; quam Bon. & alii communiter dicunt manere ex actuali, quamdiu non revocatur expresse, vel tacite per distractionem voluntariam, vel actionem cum debita attentione incompossibilem. Unde licet involuntarie distraharis, virtualiter tamen attendis. 1. Si in genere intenderis officium dicere, modo consueto, vel animo laudandi Deum, vel satisfaciendi tuo muneri. 2. Si cum confusa aliqua apprehensione & proposito opus consuetum faciendi recites, v. Bon. d. 1. q. 3. p. 3. Ex dictis resolves.

I. Is, qui dubitat ob evagationem mentis, an aliquid omiserit, si probabilem conjecturam habeat, se dixisse, vel quia proposuit initio attendere, vel quia se reperit in fine v. g. psalmi, præsumere potest, se dixisse, si ex libro, vel memoria, cæteroqui non errare solita, dixit, proindeque melius erit, si non repetat, ad vitandas anxias con-

consuetudines, & scrupulos, & ut totum officium sine perturbatione decurratur. Ita *Binsf. c. 11. d. 13. Laym. c. 5.*

II. Qui sponte distractus nullam harum attentionum habuit, graviter peccavit, teneturque secundum sententiam communem Horas repetere, nec fructus facit suos: quia non fecit opus præceptum, quod erat, ut devote oraret. *Sorw. Nav. Regia. Fern. Suar. Bon. & Trul. l. 1. c. 7. d. 17.* ubi ex *Nav.* addit, non excusari à mortali eum, qui recitationem horarum ita differt, vel ita se componit, ut advertat se somno præoccupandum; v. g. si Completorium vesperi reservec dicendum in lecto, sciens se tunc somno solere obrui. Quidam tamen Doct. paulo ante citati negant, eo casu necessariam esse repetitionem; eo quod substantia operis sit impleta, absque circumstantia devotionis. Multoque magis ac probabilius iidem negant, obligationem restitutionis; eo quod ad illam tantum teneantur, qui officium omiserunt, non qui distracte dixerunt. *v. Bon. l. e. Less. Laym. & Dian. t. de Horis R. 1. & 2. Escob. tr. 5. E. 5. c. ult. n. 62.*

III: Cum recitatione officii conjungere actiones, quæ notabiliter non impediunt, (v. g. induendi, abluendi) veniale est, si fiat sine causa; alias nullum, *Escob. l. c. cap. 7.* Qui vero advertenter occupat se aliqua re impossibili cum attentione interna, v. g. scriptione, lectione, &c. graviter peccat, & præcepto non satisfacit; atque adeo tenetur repetere, *Nav. Suar. Bon. Trul. l. c. vid. infra lib. 5. c. 3. dub. 7.*